

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

18 päivänä marraskuuta 2003 *

Asiassa C-216/01,

jonka Handelsgericht Wien (Itävalta) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Budjovick Budvar, národní podnik

vastaan

Rudolf Ammersin GmbH

ennakkoratkaisun EY 28, EY 30 ja EY 307 artiklan sekä maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 (EYVL L 208, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 17.3.1997 annetulla neuvoston asetuksella N:o 535/97 (EYVL L 83, s. 3), tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans (esittelevä tuomari), C. Gulmann ja J. N. Cunha Rodrigues sekä tuomarit D. A. O. Edward, A. La Pergola, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric ja S. von Bahr,

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Budjovick Budvar, národní podnik, edustajanaan Rechtsanwalt S. Kommar,

— Rudolf Ammersin GmbH, edustajanaan Rechtsanwalt C. Hauer,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Saksan hallitus, asiamiehinään W.-D. Plessing ja A. Dittrich,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja L. Bernheim,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään A.-M. Rouchaud, avustajanaan Rechtsanwalt B. Wägenbaur,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Budjovick Budvarin, národný podnik, edustajanaan S. Kommar, Rudolf Ammersin GmbH:n, edustajinaan C. Hauer, Rechtsanwalt D. Ohlgart ja Rechtsanwalt B. Goebel, ja komission, asiamiehenään A.-M. Rouchaud, avustajanaan B. Wägenbaur, 19.11.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.5.2003 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Handelsgericht Wien on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 26.2.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 25.5.2001, EY 234 artiklan nojalla neljä ennakkoratkaisukysymystä EY 28, EY 30 ja EY 307 artiklan sekä maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 (EYVL L 208, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 17.3.1997 annetulla neuvoston asetuksella N:o 535/97 (EYVL L 83, s. 3; jäljempänä asetus N:o 2081/92), tulkinnasta.

- 2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Budjovick Budvar, národní podnik (jäljempänä Budvar), joka on panimo, jonka kotipaikka on Česke Budjovice (Tšekin tasavalta), ja Rudolf Ammersin GmbH (jäljempänä Ammersin), joka on yritys, jonka kotipaikka on Wien (Itävalta) ja joka pitää juomia kaupan; asiassa Budvar vaatii, että Ammersinia kielletään pitämästä kaupan merkillä American Bud olutta, jota valmistaa panimo Anheuser-Busch Inc. (jäljempänä Anheuser-Busch), jonka kotipaikka on Saint Louis (Yhdysvallat), sillä perusteella, että Tšekin tasavallan ja Itävallan tasavallan välisten kahdenvälisen sopimusten perusteella nimityksen Bud käyttö tässä jäsenvaltiossa on varattu Tšekin tasavallassa valmistetulle oluelle.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

- 3 Valtioseuraannosta sopimusasioissa 23.8.1978 tehdyn Wienin yleissopimuksen 34 artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Kun valtion alueen osa tai osat irtautuvat muodostaakseen yhden tai useamman valtion, sovelletaan seuraavia sääntöjä kiinnittämättä huomiota siihen, jatkuuko edeltäjävaltion olemassaolo:

- a) Jokainen valtioseuraantopäivänä edeltäjävaltion koko alueen suhteen voimassa ollut valtiosopimus pysyy voimassa jokaisen näin muodostuneen seuraajavaltion osalta.

- b) Jokainen valtioseuraantopäivänä edeltäjävaltion vain seuraajavaltioksi tulleen alueen osalla voimassa ollut valtiosopimus pysyy voimassa ainoastaan tämän seuraajavaltion suhteen.”

Yhteisön oikeus

4 EY 307 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa määrätään seuraavaa:

”Tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta sellaisiin oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat yhden tai useamman jäsenvaltion yhden tai useamman kolmannen maan kanssa ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää tekemästä sopimuksesta.

Siltä osin kuin tällaiset sopimukset eivät ole sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa, asianomaiset jäsenvaltiot käyttävät kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi. Tällöin jäsenvaltiot tarvittaessa avustavat toisiaan ja tapauksissa, joissa se on aiheellista, vahvistavat yhteisen kannan.”

5 Asetuksen N:o 2081/92 seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan, että ”tällä hetkellä kansalliset käytännöt eroavat alkuperänimitysten ja maantieteellisten merkintöjen käyttöön ottamisessa; on tarpeen suunnitella yhteisön lähestymistapa; yhteisön säännöt suojajärjestelmästä itse asiassa mahdollistavat maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten kehityksen, sillä yhtenäisempi lähestymistapa varmistaa yhtäläiset kilpailunedellytykset näillä merkinnöillä merkittyjen tuotteiden tuottajien välillä ja johtaa siihen, että näiden tuotteiden luotettavuus kuluttajien näkökulmasta katsottuna paranee”.

6 Asetuksen N:o 2081/92 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa säädetään perustamissopimuksen liitteessä II tarkoitettujen elintarvikkeeksi tarkoitettujen maataloustuotteiden ja tämän asetuksen liitteessä I tarkoitettujen elintarvikkeiden sekä tämän asetuksen liitteessä II tarkoitettujen maataloustuotteiden alkuperänimitysten ja maantieteellisten merkintöjen suojasta.

— —

2. Tätä asetusta sovelletaan sen kuitenkin rajoittamatta muiden erityisten yhteisön säännösten soveltamista.”

7 Kyseisen asetuksen liitteessä I, joka on nimeltään ”Edellä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut elintarvikkeet”, olevassa ensimmäisessä luetelmakohdassa mainitaan ”Oluet”.

8 Asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Yhteisön suoja maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden alkuperänimityksille ja maantieteellisille merkinnöille saadaan tämän asetuksen mukaisesti.

2. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) 'alkuperänimityksellä' alueen, määrätyn paikan tai erityistapauksissa maan nimeä, jota käytetään nimeämään maataloustuotetta tai elintarviketta,

—joka on peräisin kyseiseltä alueelta, kyseisestä määrätystä paikasta tai kyseisestä maasta

ja

—jonka laatu tai ominaisuudet ovat olennaisesti tai yksinomaisesti maantieteellisen ympäristön, joka käsittää sen luonnon ja inhimilliset tekijät, ansiota ja jonka tuotanto, jalostus ja käsittely tapahtuu rajatulla maantieteellisellä alueella;

- b) 'maantieteellisellä merkinnällä' alueen, määrätyn paikan tai erityistapauksissa maan nimeä, jota käytetään nimeämään maataloustuotetta tai elintarviketta,

—joka on peräisin kyseiseltä alueelta, kyseisestä määrätystä paikasta tai kyseisestä maasta

ja

—jolla on määrätty laatu, maine tai muita ominaisuuksia, jotka liittyvät tähän maantieteelliseen alkuperään ja jonka tuotanto ja/tai jalostus ja/tai käsittely tapahtuu tietyllä maantieteellisellä alueella.”

- 9 Asetuksen N:o 2081/92 5—7 artiklassa annetaan säännökset kyseisen asetuksen 2 artiklassa tarkoitettujen maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten rekisteröintimenettelystä, josta käytetään nimitystä ”tavanomainen menettely”. Asetuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaan hakemus on lähetettävä sille jäsenvaltiolle, jossa maantieteellinen alue sijaitsee. Tämän 5 artiklan 5 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan tämän jäsenvaltion on tarkastettava, että hakemus on perusteltu, ja toimitettava hakemus Euroopan yhteisöjen komissiolle.
- 10 Koska rekisteröintihakemuksen tutkiminen komissiossa vaatii tietyn ajan ja koska sinä aikana, jolloin odotetaan nimityksen rekisteröintiä koskevaa päätöstä, on syytä sallia jäsenvaltioiden myöntämä väliaikainen suoja, asetuksella N:o 535/97 lisättiin asetuksen N:o 2081/92 5 artiklan 5 kohtaan ensimmäisen alakohdan jälkeen seuraava teksti:

”Jäsenvaltio voi myöntää näin kuvatulla tavalla toimitetulle nimitykselle vain väliaikaisesti tässä asetuksessa tarkoitetun kaltaisen kansallisen suojan sekä tarvittaessa sopeutumiskauden kyseisen nimityksen toimittamispäivästä alkaen;

— —

Väliaikainen kansallinen suoja lakkaa sinä päivänä, jolloin päätös rekisteröinnistä tehdään tämän asetuksen mukaisesti. — —

Edellä mainitun kansallisen suojan seuraukset tapauksessa, jolloin nimitystä ei ole rekisteröity tämän asetuksen mukaisesti, ovat yksin jäsenvaltion vastuulla.

Toimenpiteillä, jotka jäsenvaltiot ovat toteuttaneet toisen alakohdan mukaisesti, on vaikutusta vain kansallisella tasolla eivätkä ne saa vaikuttaa yhteisön sisäiseen kauppaan.”

11 Asetuksen N:o 2081/92 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan kolmannesta maasta lähtöisin olevaan maataloustuotteeseen tai elintarvikkeeseen, jos:

- kolmas maa voi antaa samat takeet kuin 4 artiklassa tai siinä tarkoitettuja takeita vastaavat takeet;
- kyseisessä kolmannessa maassa on 10 artiklassa säädettyä valvontajärjestelmää vastaava järjestelmä;
- kyseinen kolmas maa on valmis antamaan yhteisön suojaa vastaavan suojan vastaaville yhteisöstä lähtöisin oleville maataloustuotteille tai elintarvikkeille,

sanotun kuitenkin rajoittamatta kansainvälisten sopimusten noudattamista.

2. Jos kolmannen maan suojattu nimitys on sama kuin yhteisön suojattu nimitys, rekisteröinti on hyväksyttävä ottaen asianmukaisesti huomioon paikalliset ja perinteiset käytännöt sekä sekaannusten todennäköisyys.

Edellä tarkoitettujen nimien käyttö on sallittua ainostaan, jos tuotteen alkuperämaa on selvästi ja näkyvästi merkitty etikettiin.”

- 12 Asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan mukaan otetaan käyttöön rekisteröintimenettely, jota sovelletaan asetuksen voimaantullessa jo olemassa olevien nimitysten rekisteröintiin ja jota kutsutaan yksinkertaistetuksi menettelyksi. Tässä säännöksessä säädetään muun muassa, että kuuden kuukauden kuluessa asetuksen N:o 2081/92 voimaantulosta jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle nimitykset, jotka ne haluavat rekisteröidä tämän asetuksen mukaisesti.
- 13 Koska ensimmäinen komission käsiteltäväksi asetuksen N:o 2081/92 17 artiklan 2 kohdan nojalla tullut maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten rekisteröintiehdotus esitettiin Euroopan unionin neuvostolle vasta maaliskuussa 1996, jolloin suurin osa saman asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa säädetystä viiden vuoden siirtymäkaudesta oli kulunut, viimeksi mainittu kohta korvattiin 28.3.1997 voimaan tulleen asetuksen N:o 535/97 seuraavalla tekstillä:

”Poiketen siitä, mitä 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat kuitenkin pitää voimassa kansalliset toimenpiteet, joilla hyväksytään 17 artiklan mukaisesti rekisteröityjen nimitysten käyttäminen, enintään viiden vuoden ajan rekisteröinnin julkaisemispäivästä, jos:

- tuotetta on pidetty laillisesti kaupan kyseistä nimitystä käyttäen ainakin viiden vuoden ajan ennen tämän asetuksen julkaisemispäivää,
- yritykset ovat pitäneet kyseistä tuotetta laillisesti kaupan käyttäen nimitystä jatkuvalla tavalla ensimmäisessä luettelamakohdassa tarkoitettuna aikana,
- merkinnöistä käy selvästi ilmi tuotteen todellinen alkuperä.

Tämä poikkeus ei kuitenkaan saa johtaa tuotteiden pitämiseen vapaasti kaupan sellaisen jäsenvaltion alueella, jossa edellä tarkoitetut nimitykset on kielletty.”

Kansallinen oikeus

¹⁴ Itävallan tasavalta ja Tšekkoslovakian sosialistinen tasavalta tekivät 11.6.1976 sopimuksen maataloustuotteiden ja teollisten tuotteiden lähtöisyysmerkintöjen, alkuperänimitysten ja muiden alkuperään viittaavien nimitysten suojasta (jäljempänä kahdenvälinen sopimus).

¹⁵ Kahdenvälinen sopimus hyväksyttiin ja ratifioitiin, minkä jälkeen se julkaistiin Bundesgesetzblatt für die Republik Österreichissä 19.2.1981 (BGBl. nr 1981/75). Kahdenvälisen sopimuksen 16 artiklan 2 kappaleen mukaan se tuli pysyvästi voimaan 26.2.1981 alkaen.

- 16 Kahdenvälisen sopimuksen 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Sopimuspuolet sitoutuvat toteuttamaan kaikki tarpeelliset toimenpiteet 5 artiklassa tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvien ja 6 artiklassa määrätyssä sopimuksessa täsmennettyjen maataloustuotteiden ja teollisten tuotteiden lähtöisyyserkintöjen, alkuperänimitysten ja muiden alkuperään viittaavien nimitysten sekä 3 ja 4 artiklassa ja 8 artiklan 2 kappaleessa mainittujen nimien ja kuvien suojaamiseksi elinkeinoelämän vilpillistä kilpailua vastaan.”

- 17 Kahdenvälisen sopimuksen 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Lähtöisyyserkinnöillä, alkuperänimityksillä ja muilla alkuperää ilmaisevilla nimityksillä tarkoitetaan tässä sopimuksessa kaikkia merkintöjä, jotka viittaavat välittömästi tai välillisesti tuotteiden alkuperään. Tällainen merkintä on yleensä maantieteellinen nimitys. Kyse voi kuitenkin olla myös muunlaisista merkinnöistä, jos tuotteen alkuperämaan alan toimijoiden keskuudessa kyseisellä tavalla merkityn tuotteen katsotaan viittaavan tuotteen valmistusmaahan. Nämä nimitykset voivat sisältää paitsi viittauksen siihen, että tuote on lähtöisin tietyltä maantieteelliseltä alueelta, myös tietoja tuotteen ominaisuuksista. Nämä tuotteen erityiset ominaisuudet ovat muodostuneet yksinomaan tai pääasiassa maantieteellisen alueen tai ihmisten vaikutuksesta.”

- 18 Kahdenvälisen sopimuksen 3 artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Sopimuksen 6 artiklassa mainitussa sopimuksessa luetellut tšekkoslovakialaiset nimitykset varataan Itävallassa yksinomaan tšekkoslovakialaisille tuotteille.”

19 Kahdenvälisen sopimuksen 5 artiklan 1 kappaleen B alakohdan 2 alakohdan
mukaan oluet ovat tšekkiläinen tuoteryhmä, jota tässä sopimuksessa määrätty
suoja koskee.

20 Kahdenvälisen sopimuksen 6 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Niiden tuotteiden, joihin sovelletaan 2 ja 5 artiklassa määrättyjä edellytyksiä,
nimitykset, joita suojataan sopimuksella ja jotka eivät siis ole yleisnimiä, luetel-
laan sopimuksessa, jonka sopimusvaltioiden hallitukset tekevät.”

21 Kahdenvälisen sopimuksen 7 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Jos tämän sopimuksen 3, 4 ja 6 artiklan sekä 8 artiklan 2 kappaleen
mukaisesti suojattuja nimiä ja nimityksiä käytetään elinkeinotoiminnassa näiden
määräysten vastaisesti tuotteista, erityisesti niiden esillepanossa tai pakkauksessa,
laskuissa, rahtikirjoissa tai muissa liikeasiakirjoissa tai mainoksissa, asiassa
sovelletaan kaikkia sen sopimusvaltion, jossa suojaa haetaan, vilpillistä kilpailua
tai muutoin kiellettyjen nimitysten käytön estämistä koskevan lainsäädännön
mukaisia lainkäytöllisiä ja hallinnollisia toimenpiteitä kyseisessä lainsäädännössä
säädettyin edellytyksin ja tämän sopimuksen 9 artiklan määräysten mukaisesti.

2. Mikäli elinkeinotoiminnassa on olemassa sekaannusvaara, on sovellettava
1 kappaletta, myös jos tämän sopimuksen nojalla suojattuja nimityksiä käytetään
muutetussa muodossa tai muista tuotteista kuin niistä, joille nimitys on
6 artiklassa tarkoitetun sopimuksen mukaan annettu.

3. Edellä olevaa 1 kappaletta sovelletaan myös silloin, kun sopimuksen nojalla suojattuja nimityksiä käytetään käännöksinä tai siten, että niihin on lisätty viittaus tuotteen tosiasialliseen alkuperään tai niihin on lisätty lisäilmaisuja, kuten 'laji', 'tyyppi', 'tuotettu kuten', 'jäljitelmä' tai jokin muu samankaltainen lisäys.

4. Tämän artiklan 1 kappaletta ei sovelleta sopimusvaltion nimitysten käännöksiin, jos käännös on toisen sopimusvaltion yleiskielen termi.”

22 Kahdenvälisen sopimuksen 16 artiklan 3 kappaleessa määrätään, että kumpikin sopimuspuoli voi irtisanoa sopimuksen kirjallisesti diplomaattiteitse, ja irtisanomisaika on vähintään yhden vuoden mittainen.

23 Kahdenvälisen sopimuksen soveltamiseksi tehtiin 7.6.1979 tämän sopimuksen 6 artiklan mukaan sopimus (jäljempänä soveltamissopimus). Soveltamissopimus tuli sen 2 artiklan 1 kappaleen mukaan voimaan 26.2.1981 kuten kahdenvälinen sopimuskin. Soveltamissopimus julkaistiin Bundesgesetzblatt für die Republik Österreichissa 19.2.1981 (BGBl. N:o 1981/76).

24 Soveltamissopimuksen liitteessä B määrätään seuraavaa:

”Tšekkoslovakialaiset nimitykset maataloustuotteille ja teollisille tuotteille

— — —

B. Elintarvikkeet ja maataloustuotteet (paitsi viini)

— —

2. Olut

Tšekin sosialistinen tasavalta

— —

Bud

Budjovické pivo

Budjovické pivo Budvar

Budjovick Budvar

— — .”

25 Tšekin parlamentti ilmoitti 17.12.1992, että kansainvälisen oikeuden voimassa olevien periaatteiden mukaisesti ja kansainvälisessä oikeudessa edellytetyssä määrin Tšekin tasavaltaa sitovat 1.1.1993 alkaen ne monenväliset ja kahdenväliset sopimukset, joiden sopimuspuolena Tšekin ja Slovakian liittotasavalta oli mainittuna päivänä.

- 26 Tšekin tasavalta vahvisti 15.12.1992 annetussa perustuslaissa nr 4/1993, että sille siirtyvät ne oikeudet ja velvollisuudet, jotka kansainvälisen oikeuden perusteella sitoivat Tšekin ja Slovakian liittotasavaltaa sen hajoamispäivänä.
- 27 Liittokanslerin tiedonannossa Itävallan tasavallan ja Tšekin tasavallan välillä voimassa olevista kahdenvälisistä sopimuksista (BGBl. III, N:o 1997/123; jäljempänä liittokanslerin tiedonanto) todetaan tältä osin seuraavaa:

”Itävallan tasavallan ja Tšekin tasavallan välisiä kahdenvälisiä sopimuksia koskevan, toimivaltaisten elinten suorittaman tarkastelun perusteella todettiin, että kansainvälisen oikeuden yleisesti tunnustettujen sääntöjen nojalla 1.1.1993, jolloin Tšekin tasavallasta tuli Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan seuraajavaltio kyseisellä alueella, olivat voimassa seuraavat kahdenväliset sopimukset, joita maiden toimivaltaiset viranomaiset ovat siitä lähtien soveltaneet kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti:

19. Maataloustuotteiden ja teollisten tuotteiden lähtöisyysmerkintöjen, alkupe-
ränimitysten ja muiden alkuperään viittaavien nimitysten suojasta Itävallan
tasavallan ja Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan välillä tehty sopimus
sekä 30.11.1977 tehty pöytäkirja

Wien, 11.6.1976 (BGBl. N:o 75/1981)

26. Maataloustuotteiden ja teollisten tuotteiden lähtöisyysmerkkintöjen, alkupe-
ränimitysten ja muiden alkuperään viittaavien nimitysten suojasta Itävallan
tasavallan ja Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan välillä tehdyn sopi-
muksen soveltamiseksi tehty sopimus

Praha, 7.6.1979 (BGBl. N:o 76/1981)

— — ”

Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia ja ennakkoratkaisukysymykset

28 Budvar pitää kaupan muun muassa Budjovick Budvar ja Budweiser Budvar
-merkkisiä oluita ja vie Budweiser Budvar -nimistä olutta erityisesti Itävaltaan.

29 Ammersin pitää kaupan muun muassa American Bud -merkkistä olutta, jota
valmistaa Anheuser-Busch-panimo ja jota se ostaa Josef Sigl KG -nimiseltä yri-
tykseltä (jäljempänä Josef Sigl), jonka kotipaikka on Obertrum (Itävalta) ja jolla
on yksinoikeus tuoda tätä olutta Itävaltaan.

30 Budvar vaati 22.7.1999 päivätyssä kannekirjelmässään kansallista tuomioistuinta
antamaan määräyksen, jolla Ammersinia kielletään käyttämästä elinkeinotoi-
minnassaan Itävallan alueella oluen tai vastaavien tavaroiden yhteydessä tai
niihin liittyen nimitystä Bud tai samankaltaisia nimityksiä, joiden suhteen on
olemassa sekaannusvaara, jos kyse ei ole Budvarin tuotteista. Lisäksi Budvar

vaati kaikkien tämän kiellon vastaisten nimitysten poistamista, selvitystä tili-tiedoista sekä tuomion julkaisemista. Kanteeseen oli liitetty hakemus turvaamistoimien määräämiseksi.

- 31 Budvarin kansallisessa tuomioistuimessa nostama kanne perustuu keskeisesti kahteen erilliseen oikeudelliseen perusteeseen.
- 32 Ensinnäkin Budvar väittää, että tavaramerkki American Bud, jonka on rekisteröinyt Anheuser-Busch, muistuttaa vilpillisestä kilpailusta annetussa laissa tarkoitettulla sekaannusvaaran aiheuttavalla tavalla sen tavaramerkkejä Budweiser, Budweiser Budvar ja Bud, joilla on aikaprioriteetti ja joita suojataan Itävallassa.
- 33 Toiseksi Budvar väittää, että on vastoin kahdenvälisen sopimuksen määräyksiä käyttää nimitystä American Bud oluesta, joka on lähtöisin muusta valtiosta kuin Tšekin tasavallasta, koska soveltamissopimuksen liitteessä B mainittu nimitys Bud on kahdenvälisen sopimuksen 6 artiklan mukaisesti suojattu nimitys, joka on siis varattu yksinomaan tšekkiläisille tuotteille.
- 34 Kansallinen tuomioistuin määräsi 15.10.1999 Budvarin hakemat turvaamistoimet.
- 35 Oberlandesgericht Wien (Itävalta) hylkäsi Ammersinin muutoksenhaun turvaamistoimista tehdystä päätöksestä, ja Oberster Gerichtshof (Itävalta) hylkäsi valituksen tästä hylkäyspäätöksestä. Turvaamistoimia koskeva menettely on päättynyt, joten Handelsgericht Wien tutkii nyt pääasiaa.

36 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että Budvar oli ennen sen käsiteltävänä olevan kanteen nostamista nostanut Landesgericht Salzburgissa (Itävalta) sekä kohteeltaan että perusteeltaan samanlaisen kanteen Josef Sigliä vastaan.

37 Tässä rinnakkaisessa asiassa Landesgericht Salzburg määräsi vaadituista turvaamistoimista ja Oberlandesgericht Linz (Itävalta) hylkäsi valituksen tästä päätöksestä. Oberster Gerichtshof hylkäsi 1.2.2000 tekemällään päätöksellä muutoksenhaun (Revision) tästä päätöksestä ja pysytti turvaamistoimet.

38 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että tämä Oberster Gerichtshofin päätös perustuu keskeisiltä osin seuraaviin seikkoihin.

39 Oberster Gerichtshof on tutkinut ainoastaan kahdenvälistä sopimusta koskevan perusteen ja todennut, että vastaajana olevan Josef Siglin osalta vaadittu kiello voi olla EY 28 artiklassa tarkoitettu tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoitus.

40 Se on kuitenkin katsonut, että tämä rajoitus ei ole ristiriidassa EY 28 artiklan kanssa, koska kahdenvälisessä sopimuksessa määrätty nimityksen Bud kiello kuuluu EY 30 artiklassa tarkoitetun teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojan alaan.

41 Kansallisen tuomioistuimen mukaan vaikuttaa siltä, että Oberster Gerichtshof on katsonut nimityksen Bud olevan tavanomainen maantieteellinen merkintä tai välillinen lähtöisyysmerkintä eli merkintä, jonka osalta ei edellytetä sellaisten alkuperänimitykseen liittyvien takeiden noudattamista kuin viranomaisten vah-

vistamat laatu- ja valmistusmääräykset täyttävä tuotanto tai tuotteen erityiset ominaispiirteet. Nimitykselle Bud annettu suoja on lisäksi absoluuttista eli suojaa annetaan riippumatta sekaannus- tai harhaanjohtavuusvaarasta.

- 42 Kansallisen tuomioistuimen mukaan sille esitetyt argumentit huomioon ottaen ei ole selvää, miten yhteisön oikeutta koskeviin kysymyksiin pitäisi siinä vireillä olevassa asiassa vastata, varsinkaan kun yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella ei voida ratkaista, kuuluvatko EY 30 artiklassa tarkoitetun teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojan alaan myös tavanomaiset maantieteelliset lähtöisyysmerkinnät, joiden osalta ei ole harhaanjohtavuusvaaraa.
- 43 Tässä tilanteessa Handelsgericht Wien on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko EY 28 artiklan ja/tai asetuksen N:o 2081/92 kanssa yhteensoveltuvaa soveltaa jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä tehdyn kahdenvälisen sopimuksen määräystä, jonka mukaan sellaiselle tavanomaiselle/välilliselle maantieteelliselle merkinnälle, joka ei ole alkuperämaassa alueen, paikan tai maan nimi, on annettava asetuksessa N:o 2081/92 tarkoitettua harhaanjohtavuusvaarasta täysin riippumatonta tuotteen kvalifioituneen maantieteellisen merkinnän absoluuttista suojaa silloin, kun tämän määräyksen soveltamisen seurauksena toisessa maassa laillisesti kaupan pidetyn tavaran tuonti voidaan estää?

2) Päteekö tämä myös sellaisessa tapauksessa, jossa maantieteellistä merkintää, joka ei ole alkuperämaassa alueen, paikan tai maan nimi, ei käytetä alkuperämaassa tietyn tuotteen maantieteellisenä nimityksenä eikä sitä pidetä myöskään tavanomaisena/välillisenä maantieteellisenä merkintänä?

- 3) Pätevätkö ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annetut vastaukset myös silloin, kun kahdenvälisen sopimuksen osalta kysymys on jäsenvaltion ennen liittymistään Euroopan unioniin tekemästä sopimuksesta, jota on jäsenvaltion liittyttyä Euroopan unioniin jatkettu liittohallituksen antamalla ilmoituksella alkuperäisen toisen sopimusvaltion seuraajavaltion kanssa?

- 4) Velvoittaako EY 307 artiklan toinen kohta jäsenvaltiota tulkitsemaan sellaista, kyseisen jäsenvaltion ja kolmannen maan ennen jäsenvaltion liittymistä Euroopan unioniin tekemää kahdenvälistä sopimusta yhteisön oikeuden mukaisesti EY 28 artiklassa ja/tai asetuksessa N:o 2081/92 tarkoitetulla tavalla siten, että kahdenvälisellä sopimuksella sellaiselle tavanomaiselle/välilliselle maantieteelliselle merkinnälle, joka ei ole alkuperämaassa alueen, paikan tai maan nimi, annettulla suojalla suojataan pelkästään harhaanjohtamista vastaan, mutta sillä ei anneta asetuksessa N:o 2081/92 tarkoitettua kvalifioitua maantieteellisen merkinnän absoluuttista suojaa?"

Ennakkoratkaisukysymykset

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

- 44 Budvar väittää, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa on kyse jäsenvaltion ja kolmannen valtion välisen kahdenvälisen sopimuksen määräyksistä, joihin ei EY 307 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan sovelleta yhteisön oikeutta. Budvarin mukaan tällaisten määräysten tulkinta kuuluu yksinomaan kansalliselle tuomioistuimelle. Tässä tilanteessa ennakkoratkaisupyyntö ei ole tarpeen eikä sitä pidä ottaa tutkittavaksi.

- 45 Itävallan hallituksen mukaan on jätettävä tutkimatta ensimmäisen kysymyksen osa, joka koskee sitä, onko kahdenvälisellä sopimuksella annettu suoja yhteen-sopivaa asetuksen N:o 2081/92 kanssa. Tämä kysymys on nimittäin hypoteettinen, koska ennakkoratkaisupyynnössä ei ole mitään viittausta siihen, että jokin kyseessä olevista tuotteista olisi tässä asetuksessa tarkoitettulla tavalla rekisteröity tai että tällaista rekisteröintiä aiottaisiin hakea.
- 46 Komissio väittää, että on pohdittava, ovatko ennakkoratkaisukysymykset luonteeltaan hypoteettisia ja onko ne näin ollen jätettävä tutkimatta, kun otetaan huomioon seuraavat kolme seikkaa: kansallinen tuomioistuin ei selvästikään ole Oberster Gerichtshofin turvaamistoimiasiaissa 1.2.2000 tekemässä päätöksessä esittämän tulkinnan kannalla, jonka mukaan kahdenvälisellä sopimuksella annettu suoja on luonteeltaan absoluuttista; kansallinen tuomioistuin ei ilmoita, minkälaista suojaa siellä vireillä olevassa asiassa kyseessä oleva nimitys sen mukaan saa; kansallinen tuomioistuin ei myöskään täsmennä, sitooko kyseinen tulkinta sitä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 47 On huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklan mukaisessa yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityspiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimen on siten yleensä ratkaistava esitetyt kysymykset. Yhteisöjen tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että yhteisön oikeuden tulkittamisella, jota kansallinen tuomioistuin on pyytänyt, ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos yhteisöjen tuomiois-

tuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok. 2001, s. I-2099, 38 ja 39 kohta).

48 Budvarin mielestä ennakkoratkaisukysymyksiä ei voida ottaa tutkittavaksi, koska sen takia, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa sovelletaan EY 307 artiklan ensimmäistä kohtaa, asia koskee ainoastaan kansallisen oikeuden sääntöjen eli kahdenvälisen sopimuksen ja soveltamissopimuksen (jäljempänä kahdenväliset sopimukset) tulkintaa, eikä yhteisön oikeutta sovelleta milään osin.

49 Tältä osin on riittävää ensin todeta, että kolmas ja neljäs kysymys koskevat nimenomaan EY 307 artiklan tulkintaa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian olosuhteissa, kun taas ensimmäinen ja toinen kysymys koskevat yhteisön oikeuden sääntöjen eli EY 28 ja EY 30 artiklan sekä asetuksen N:o 2081/92 tulkintaa, jotta kansallinen tuomioistuin voisi tutkia, ovatko kansalliset oikeussäännöt ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa. Tämä tutkiminen on kiistatta relevanttia, kun otetaan huomioon se, että asiassa mahdollisesti sovelletaan EY 307 artiklaa.

50 Itävallan hallitus väittää, että ensimmäisen kysymyksen osa, joka koskee asetusta N:o 2081/92, on hypoteettinen, ja tältä osin on todettava, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia koskee sitä, että Budvar esittää vaatimuksen, joka tarkoittaisi Ammersinin osalta sitä, että sitä kiellettäisiin pitämästä kaupan tiettyjä tavaroita suojatulla nimityksellä, ja jonka yhteensopivuus asetuksella N:o 2081/92 perustetun järjestelmän kanssa on kyseenalaistettu, ja näin on riippumatta siitä, onko mahdollinen rekisteröinti suoritettu tässä asetuksessa säädetyn järjestelmän mukaisesti. Tämä kysymys ei siten ole mitenkään hypoteettinen.

- 51 Vastaukseksi komission esittämiin väitteisiin riittää, että kansallisen tuomioistuimen erittelemät, siinä vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan nimityksen luonteeseen liittyvät hypoteesit ovat vain premissejä, joihin viitaten ennakkoratkaisukysymykset on esitetty ja joiden asiallista oikeellisuutta yhteisöjen tuomioistuin ei tutki.
- 52 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisupyyntö otetaan tutkittavaksi.

Pääasia

Ensimmäinen kysymys

- 53 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, onko asetuksen N:o 2081/92 tai EY 28 artiklan kanssa ristiriidassa se, että sovelletaan jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä tehdyn kahdenvälisen sopimuksen määräystä, jonka mukaan tavanomaiselle ja välilliselle tämän kolmannen maan maantieteelliselle lähtöisyysmerkinnälle annetaan tuontijäsenvaltiossa suojaa, joka on harhaanjohtavuusvaarasta täysin riippumatonta ja jonka avulla toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidetyn tavaran tuonti voidaan estää.
- 54 Tämä kysymys koskee hypoteesia, jonka mukaan nimitys Bud on tavanomainen ja välillinen maantieteellinen lähtöisyysmerkintä eli nimitys, jonka osalta yhtäältä tuotteen määrätyn laadun, maineen tai muiden ominaisuuksien ja toisaalta sen erityisen maantieteellisen alkuperän välillä ei ole välitöntä yhteyttä, joten siihen ei sovelleta asetuksen N:o 2081/92 2 artiklan 2 kohdan b alakohtaa (ks. asia C-312/98, Warsteiner Brauerei, tuomio 7.11.2000, Kok. 2000, s. I-9187, 43 ja 44 kohta); lisäksi tämä nimitys ei sinänsä ole maantieteellinen nimi mutta se on

omiaan ainakin ilmaisemaan kuluttajalle, että sillä varustettu tuote on lähtöisin tietyistä paikasta, tietyltä alueelta tai tietyistä maasta (ks. asia C-3/91, Exportur, tuomio 10.11.1992, Kok. 1992, s. I-5529, Kok. Ep. XIII, s. I-161, 11 kohta).

— Asetus N:o 2081/92

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

55 Budvar väittää, että nimitys Bud on lyhennys kaupungin Budweis nimestä, joka on tšekiksi Česke Budjovice; kantajan olut on peräisin tästä paikasta, joten nimityksessä on maantieteellinen viittaus, joka liittyy kyseisen kaupungin panimoperinteeseen ja erityisesti Budweisin oluen maailmanlaajuiseen maineeseen, joka perustuu sen erinomaiseen laatuun.

56 Budvarin mukaan nimitys Bud, jota suojataan Itävallassa kahdenvälisen sopimuksen perusteella, on siis maantieteellinen merkintä tai kvalifioitu alkuperänimitys eli merkintä tai nimitys, joka voidaan rekisteröidä asetuksen N:o 2081/92 mukaisesti.

57 Budvar väittää, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (ks. em. asia Warsteiner Brauerei, tuomion 47 kohta) asetuksen N:o 2081/92 kanssa ei ole ristiriidassa kansallinen suojajärjestelmä, joka muistuttaa kahdenväliseen sopimukseen perustuvaa järjestelmää ja jossa suojataan Budin kaltaista kvalifioitua maantieteellistä merkintää tai alkuperänimitystä.

- 58 Budvar väittää lisäksi, että jos katsotaan, että kahdenvälisellä sopimuksella suojattu nimitys Bud on vain tavanomainen maantieteellinen lähtöisyysmerkintä eli maantieteellinen lähtöisyysmerkintä, jonka osalta ei ole olemassa minkäänlaista yhteyttä tuotteen ominaisuuksien ja sen maantieteellisen alkuperän välillä, edellä mainitussa asiassa Warsteiner Brauerei annetusta tuomiosta ja erityisesti sen 54 kohdasta ilmenee, että sitä suuremmalla syyllä tämän kansallisen suojan soveltaminen ei ole ristiriidassa asetuksen N:o 2081/92 kanssa, koska tällaiset merkinnät eivät selvästikään kuulu kyseisen asetuksen soveltamisalaan.
- 59 Budvarin mukaan asetuksessa N:o 2081/92 säännellään ainoastaan siinä tarkoitettujen nimitysten suojaa yhteisössä. Tästä seuraa, että kahdenväliseen sopimuksen perustuvan yksinomaan kansallisen suojan näkökulmasta ei ole merkitystä erottelulla, jonka kansallinen tuomioistuin tekee tavanomaisten maantieteellisten lähtöisyysmerkintöjen ja kvalifioitujen merkintöjen välillä. Kun otetaan huomioon edellä mainitussa asiassa Warsteiner Brauerei annettu tuomio ja erityisesti sen 43 ja 44 kohta, tätä ratkaisua on sovellettava, vaikka kyse ei olisi harhaanjohtavuusvaarasta.
- 60 Ammersinin mukaan edellä mainitussa asiassa Warsteiner Brauerei annetusta tuomiosta ei löydy vastausta kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian kohteena olevaan kysymykseen siitä, voidaanko jäsenvaltioissa myöntää absoluuttista suojaa, joka asetuksella N:o 2081/92 varataan kvalifioituille maantieteellisille merkinnöille ja alkuperänimityksille, samanaikaisesti asetuksen järjestelmässä säädetyn suojan kanssa.
- 61 Ammersinin mukaan tähän on vastattava kieltävästi, koska asetuksen N:o 2081/92 tavoitteesta ja systematiikasta seuraa, että se on tyhjentävä siltä osin kuin sillä myönnetään absoluuttista suojaa. Ammersin väittää ensinnäkin, että asetuksessa nimityksen suojalle asetetaan tiukat edellytykset, jotka edellyttävät, että nimitys on paikan nimi ja että kyseisen tuotteen laadulla on välitön yhteys paikkaan, josta se on peräisin (asetuksen 2 artiklan 2 kohta), ja toiseksi, että tätä suojaa myönnetään vasta sitovan ilmoitus-, tarkastus- ja rekisteröintimenettelyn jälkeen, jossa tutkitaan erityisesti, noudatetaanko eritelmää (asetuksen 4 artikla ja sitä seuraavat artiklat).

- 62 Tästä seuraa Ammersin mukaan, että asetuksen N:o 2081/92 kanssa ovat ristiriidassa kansalliset suojajärjestelmät, joilla annetaan absoluuttista suojaa sellaisille maantieteellisille merkinnöille tai alkuperänimityksille, joiden osalta ei ole taattua, että ne täyttävät asetuksessa säädetyt tiukat vaatimukset.
- 63 Tätä tulkintaa tukee Ammersinin mukaan asetuksen N:o 2081/92 17 artikla, josta seuraa, että kvalifioituja maantieteellisiä lähtöisyysmerkintöjä, kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvat merkinnät mukaan lukien, voidaan suojata tässä säännöksessä säädettyä kuuden kuukauden määräaikaa kauemmin ainoastaan, jos ne on ilmoitettu komissiolle tässä määräajassa.
- 64 Kahdenvälisen sopimuksen perusteella suojattuja lähtöisyysmerkintöjä, muun muassa nimitystä Bud, ei kuitenkaan Ammersinin mukaan ole ilmoitettu tässä määräajassa, joka päättyi Itävallan tasavallan osalta 30.6.1999. Näin ollen näitä lähtöisyysmerkintöjä ei enää voida suojata.
- 65 Itävallan hallitus väittää, että jos lähtökohtana pidetään periaatetta, jonka mukaan kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä oleva nimitys on ainoastaan tavanomainen maantieteellinen lähtöisyysmerkintä, yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että kahdenvälisellä sopimuksella annettu suoja ei ole ristiriidassa asetuksen N:o 2081/92 kanssa.
- 66 Itävallan hallitus väittää lisäksi, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että asetuksen N:o 2081/92 kanssa ei ole ristiriidassa myöskään sellaisen kansallisen lainsäädännön soveltaminen, jolla suojataan nimityksiä, jotka voidaan rekisteröidä kyseisen asetuksen perusteella.

- 67 Saksan hallitus väittää, että jos nimitys Bud on tavanomainen maantieteellinen lähtöisyysmerkintä, kahdenvälisessä sopimuksessa määrätty suoja ei ole ristiriidassa asetuksen N:o 2081/92 kanssa, koska asetusta sovelletaan ainoastaan kvalifioituihin maantieteellisiin lähtöisyysmerkintöihin eli merkintöihin, joilla on olennainen yhteys kyseessä olevan tuotteen ominaisuuksiin tai laatuun.
- 68 Jos sitä vastoin kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa on kyse kvalifioidusta lähtöisyysmerkinnästä, on Saksan hallituksen mukaan otettava huomioon se, että asetuksessa N:o 2081/92 säädetään ainoastaan lähtöisyyttä jäsenvaltioista osoittavien lähtöisyysmerkintöjen rekisteröinnistä (ks. asetuksen 5 artiklan 4 ja 5 kohta). Asetuksen perustelukappaleista seuraa, että asetuksessa lähdetään periaatteesta, jonka mukaan siinä säädettyä järjestelmää täydennetään yhteistyöllä kolmansien maiden kanssa. Tähän mennessä Euroopan unioni ei kuitenkaan ole tehnyt sopimusta Tšekin tasavallan kanssa.
- 69 Saksan hallituksen mukaan kahdenvälisellä sopimuksella annettua suojaa ei siis voida riitauttaa, kunhan siinä tarkoitetut kvalifioidut lähtöisyysmerkinnät ovat sisällöltään asetuksessa N:o 2081/92 säädettyjen vaatimusten mukaiset.
- 70 Ranskan hallitus väittää, että asetuksen N:o 2081/92 12 artiklan 1 kohdassa sallitaan ennen sen voimaantuloa tehtyjen kansainvälisten sopimusten voimassa pysyttäminen.
- 71 Ranskan hallituksen mukaan ei siis ole epäselvää, että kahdenvälisellä sopimuksella nimitykselle Bud annettu suoja ei ole ristiriidassa asetuksen N:o 2081/92 kanssa varsinkaan, kun tämä nimitys on luonnehdittu suojatuksi alkuperänimitykseksi muun muassa alkuperänimitysten suojasta ja niiden kansainvälisestä rekisteröinnistä 31.10.1958 tehdyssä Lissabonin sopimuksessa, ja Maailman henkisen omaisuuden järjestö rekisteröi sen vuonna 1975 suojatuksi alkuperänimitykseksi.

72 Komissio väittää, että oikeuskäytännön perusteella asetuksen N:o 2081/92 kanssa ei ole ristiriidassa, että kahdenvälisessä sopimuksessa annetaan mahdollisesti yhdessä muun kansallisen lainsäädännön kanssa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaiselle maantieteelliselle merkinnälle, jonka osalta tuotteen ominaisuuksilla ei ole mitään yhteyttä sen maantieteelliseen lähtöisyyteen, absoluuttista suojaa eli suojaa riippumatta siitä, aiheuttaako käyttö harhaanjohtamisvaaraa.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

73 Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että asetuksessa N:o 2081/92 ei ole yhtään kohtaa, josta kävisi ilmi, että tavanomaisia maantieteellisiä lähtöisyysmerkintöjä ei voitaisi suojata jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä (ks. em. asia Warsteiner Brauerei, tuomion 45 kohta).

74 Asetuksen N:o 2081/92 tarkoituksena on varmistaa siinä tarkoitettujen maantieteellisten nimitysten yhdenmukainen suoja yhteisössä, ja siinä otetaan käyttöön velvollisuus rekisteröidä kyseiset nimitykset yhteisön tasolla, jotta ne olisivat suojattuja kaikissa jäsenvaltioissa, kun taas jäsenvaltion antamasta kansallisesta suojasta maantieteellisille nimityksille, jotka eivät täytä asetuksen N:o 2081/92 mukaisia rekisteröinnin edellytyksiä, säädetään kyseisen jäsenvaltion kansallisessa oikeudessa ja suoja rajoittuu kyseisen jäsenvaltion alueeseen (ks. em. asia Warsteiner Brauerei, tuomion 50 kohta).

75 Tätä tulkintaa ei kyseenalaista se, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevassa kansallisessa, maantieteellisten lähtöisyysmerkintöjen suojaa koskevassa järjestelmässä säädetään absoluuttisesta suojasta eli suojaa annetaan riippumatta harhaanjohtamisvaarasta.

- 76 Asetuksen N:o 2081/92 soveltamisalaa ei nimittäin voida määritellä tällaisen seikan perusteella, vaan se johtuu olennaisesti nimityksen luonteesta siten, että asetusta sovelletaan ainoastaan sellaisen tuotteen nimityksiin, jonka ominaisuuksilla on erityinen yhteys sen maantieteelliseen alkuperään, sekä siitä, että annettu suoja kattaa koko yhteisön.
- 77 Ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitetun hypoteesin osalta on selvää, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä oleva nimitys ei kuulu asetuksen N:o 2081/92 soveltamisalaan. Lisäksi suoja, joka sille on kahdenvälisillä sopimuksilla annettu, rajoittuu Itävallan alueelle.
- 78 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava siltä osin kuin se koskee asetusta N:o 2081/92, että tämän asetuksen kanssa ei ole ristiriidassa se, että sovelletaan jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä tehdyn kahdenvälisen sopimuksen määräystä, jonka mukaan tavanomaiselle ja välilliselle tämän kolmannen maan maantieteelliselle lähtöisyysmerkinnälle annetaan tuontijäsenvaltiossa suojaa, joka on harhaanjohtavuusvaarasta täysin riippumaton ja jonka avulla toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidetyn tavaran tuonti voidaan estää.

— EY 28 ja EY 30 artikla

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

- 79 Aluksi Budvar väittää, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia koskee ainoastaan kolmannelle maasta eli Yhdysvalloista tapahtuvaa suoraa

tuontia Itävaltaan, joten sillä ei rajoiteta yhteisön sisäistä kauppaa. Näin ollen asia ei koske sisämarkkinoita eikä kuulu EY 28 artiklan soveltamisalaan.

80 Budvar väittää lisäksi, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan EY 28 ja EY 30 artiklan vastaista ei ole soveltaa jäsenvaltioiden tekemän kansainvälisen sopimuksen sääntöjä, jotka koskevat lähtöisyysmerkintöjen ja alkuperänimitysten suojaa, kunhan suojatut nimitykset eivät ole muuttuneet alkuperävaltiossa yleisnimiksi tämän sopimuksen tullessa voimaan tai myöhemmin.

81 Budvarin mukaan tätä oikeuskäytäntöä sovelletaan sitäkin suuremmalla syyllä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, joka koskee jäsenvaltion ja kolmannen maan tekemää sopimusta, jolla tällaista suojaa annetaan, varsinkin kun on riidatonta, että nimitys Bud ei ole eikä ole koskaan ollutkaan yleisnimi, mikä ilmenee jo kahdenvälisen sopimuksen 6 artiklasta, jossa tämä nimenomaisesti todetaan.

82 Ammersinin mukaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei ilmene, että Budin kaltaisen nimityksen ehdoton suoja olisi perusteltavissa EY 30 artiklan perusteella. Tällainen suoja on nimittäin perusteltavissa ainoastaan sellaisten tavanomaisten maantieteellisten lähtöisyysmerkintöjen eli ennen kaikkea paikannimien osalta, jotka ovat maineikkaita ja jotka ovat tuottajille, joiden kotipaikka on merkinnän tarkoittamalla paikalla, keskeinen keino hankkia asiakaskunta. Nimitys Bud ei kuitenkaan ole paikan nimi eikä myöskään maineikas kuluttajien keskuudessa.

83 Ammersin väittää lisäksi, että nimityksen Bud suojaa ei voida perustella myöskään EY 28 artiklan perusteella eli yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä, joita ovat erityisesti kuluttajansuoja ja hyvä kauppatapa. Näiden tavoitteiden saa-

vuttamiseksi suoja harhaanjohtamisvaaraa vastaan riittää. Tässä tilanteessa absoluuttinen suoja ei selvästikään ole oikeasuhteista.

- 84 Itävallan hallitus väittää, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 28 artiklalla ei estetä tuonti- ja vientirajoituksia, jotka ovat perusteltuja EY 30 artiklassa tarkoitetun teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojan takia, siltä osin kuin tällaiset rajoitukset ovat perusteltuja sellaisten oikeuksien suojaamiseksi, jotka muodostavat kyseisen oikeuden ydinsisällön.
- 85 Tämä perustelu koskee Itävallan hallituksen mukaan yhtä lailla tavanomaisia kuin välillisiäkin maantieteellisiä lähtöisyysmerkintöjä.
- 86 Itävallan hallitus väittää, että kahdenvälisellä sopimuksella suojatut nimitykset ovat erityisen tunnettuja, millä voidaan perustella tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoitukset, vaikka nämä nimitykset eivät olisi kvalifioituja maantieteellisiä merkintöjä tai alkuperänimityksiä, joihin voidaan soveltaa asetusta N:o 2081/92.
- 87 Nämä nimitykset on Itävallan hallituksen mukaan mainittu soveltamissopimuksen liitteissä niiden kansallisten piirien ehdotuksesta, joita asia koskee, kuluttajien odotukset huomioon ottaen ja kiinteässä yhteistyössä toimivaltaisten intressiryhmien ja viranomaisten kanssa.
- 88 Kahdenvälisen sopimuksen tavoitteena on Itävallan hallituksen mukaan estää se, että suojattuja nimityksiä käytetään väärin ja että niistä tulee yleisnimiä.

89 Saksan hallitus väittää, että kahdenvälisellä sopimuksella tavanomaisille maan-
tieteellisille lähtöisyysmerkinnöille annettu suoja on EY 28 artiklassa tarkoitettu
määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide, joka kuitenkin voi-
daan perustella EY 30 artiklan perusteella teollisoikeuksien ja kaupallisten
oikeuksien suojelemiseksi tai toissijaisesti EY 28 artiklan nojalla yleistä etua
koskevista pakottavista syistä, joita ovat erityisesti hyvä kauppatapa ja kulutta-
jansuoja.

90 Saksan hallitus väittää EY 30 artiklasta, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeus-
käytännön perusteella kahdenväliseen sopimukseen perustuvalla kiellolla käyttää
nimitystä Bud suojataan tässä artiklassa tarkoittua kaupallista oikeutta lähtöi-
syysmerkintään, joten tällä artiklalla voidaan perustella EY 28 artiklassa kielletty
rajoitus.

91 Jos katsotaan, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa
kyseessä oleva nimitys on tavanomainen lähtöisyysmerkintä, tätä nimitystä
suojataan Saksan hallituksen mukaan vaaralta, että sen tunnettuutta käytetään
hyväksi. Merkitystä ei ole myöskään sillä, että nimitys on tosiasiallisesti tunnettu
tai että henkilö, jolla ei ole tähän oikeutta, on tosiasiallisesti tuotteitaan kaupan
pitäessään käyttänyt hyväkseen lähtöisyysmerkinnän tunnettuutta.

92 Toissijaisesti Saksan hallitus väittää, että yleistä etua koskevien pakottavien
syiden perusteella, joita ovat erityisesti hyvä kauppatapa ja kuluttajansuoja,
jäsenvaltiot voivat antaa harhaanjohtavia merkintöjä koskevia kansallisia sään-
töjä ilman, että edellytetään, että harhaanjohtaminen tosiasiallisesti vaikuttaa
kuluttajiin. Tämä vahvistetaan lisäksi useissa direktiiveissä.

- 93 Komissio väittää, että kahdenväliseen sopimukseen perustuva kielto pitää Itä-vallassa kaupan olutta nimityksellä American Bud on EY 28 artiklassa tarkoitettu tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide, joka on perusteltu, koska se koskee EY 30 artiklassa tarkoitettua teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suoja.
- 94 Komission mukaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että EY 30 artiklassa määrättyä teollisoikeuksia ja kaupallisia oikeuksia koskevaa perustetta sovelletaan Budin kaltaisiin maantieteellisiin nimityksiin, joille on kansainvälisessä sopimuksessa myönnetty absoluuttinen suoja, vaikka kyseisten tuotteiden ominaisuuksien ja niiden maantieteellisen lähtöisyyden välillä ei olisi yhteyttä.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

- 95 On muistettava, että EY 28 ja EY 30 artiklaa sovelletaan erotuksetta yhteisöstä peräisin oleviin tuotteisiin ja tuotteisiin, jotka ovat vapaassa vaihdannassa jos-sakin jäsenvaltiossa, siitä riippumatta, mikä näiden tuotteiden alkuperä on. Näillä edellytyksillä näitä artikloita voidaan soveltaa kansallisessa tuomioistui-messa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevaan American Bud -merkkiseen olueen (ks. vastaavasti asia 125/88, Nijman, tuomio 7.11.1989, Kok. 1989, s. 3533, 11 kohta).
- 96 Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kahdenväliseen sopi-mukseen perustuva kielto pitää Itävallassa kaupan nimityksellä Bud olutta, joka on peräisin muusta maasta kuin Tšekin tasavallasta, on omiaan vaikuttamaan muista jäsenvaltioista tapahtuvaan kyseisen tuotteen tuontiin tällä nimityksellä ja siis rajoittamaan yhteisön sisäistä kauppaa. Tämän takia tällainen lainsäädäntö on EY 28 artiklassa tarkoitettu määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide (ks. vastaavasti em. asia Nijman, tuomion 21 kohta ja em. asia Exportur, tuomion 19 ja 20 kohta).

97 Kansallinen lainsäädäntö, jolla kielletään se, että sellaisten tavaroiden osalta, jotka ovat peräisin kolmansista maista ja jotka ovat vapaassa vaihdannassa muissa jäsenvaltioissa, joissa niitä pidetään laillisesti kaupan, käytetään tiettyä maantieteellistä nimitystä, ei kuitenkaan sulje täysin pois sitä, että asianomaiseen jäsenvaltioon tuodaan näitä tuotteita. Se voi kuitenkin vaikeuttaa niiden kaupan pitämistä ja näin ollen rajoittaa jäsenvaltioiden välistä kauppaa (ks. vastaavasti asia C-448/98, Guimont, tuomio 5.12.2000, Kok. 2000, s. I-10663, 26 kohta).

98 On siis tutkittava, voidaanko tämä tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoitus perustella yhteisön oikeuden nojalla.

99 Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut lähtöisyysmerkinnälle kahdenvälisellä sopimuksella annetusta absoluuttisesta suojasta, joka oli olennaisesti samanluonteista kuin kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä oleva suoja, että tällaisen sopimuksen tavoitteena on sen estäminen, että jonkin sopimusvaltion valmistajat käyttävät jonkin toisen valtion maantieteellisiä nimityksiä ja hyötyvät siten niiden yritysten, jotka ovat sijoittautuneet niille alueille tai niihin paikkoihin, joita kyseiset nimet kuvaavat, tuotteiden maineesta, ja tällä tavoitteella pyritään takaamaan kilpailun vilpittömyys. Tällaisen tavoitteen voidaan katsoa liittyvän EY 30 artiklassa tarkoitettuun teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojelemiseen, edellyttäen, ettei kyseisistä nimityksistä ole tämän sopimuksen voimaantuloajankohdantana tai tätä myöhäisempänä ajankohdantana tullut alkuperävaltiossa yleisnimen kaltaisia (ks. em. asia Exportur, tuomion 37 kohta ja asia C-87/97, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, tuomio 4.3.1999, Kok. 1999, s. I-1301, 20 kohta).

100 Kuten erityisesti kahdenvälisen sopimuksen 1, 2 ja 6 artiklasta ilmenee, tällainen tavoite on perustana kyseessä olevilla kahdenvälisillä sopimuksilla perustetulle suojajärjestelmälle.

- 101 Jos kansallisen tuomioistuimen selvityksissä ilmenee, että tosiseikkojen ja Tšekin tasavallassa vallitsevien käsitysten mukaan nimitys Bud tarkoittaa aluetta tai paikkaa tässä valtiossa ja että nimityksen suoja siellä on perusteltua EY 30 artiklassa määrättyjen kriteerien perusteella, kyseisessä artiklassa ei myöskään estetä tämän suojan ulottamista jonkin jäsenvaltion, kuten tässä asiassa Itävallan tasavallan, alueelle (ks. vastaavasti em. asia Exportur, tuomion 38 kohta).
- 102 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava siltä osin kuin tämä kysymys koskee EY 28 ja EY 30 artiklaa, ettei niiden kanssa ole ristiriidassa se, että sovelletaan jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä tehdyn kahdenvälisen sopimuksen määräystä, jonka mukaan tavanomaiselle ja välilliselle tämän kolmannen maan maantieteelliselle lähtöisyysmerkinnälle annetaan kyseisessä jäsenvaltiossa suojaa, joka on harhaanjohtavuusvaarasta täysin riippumatonta ja jonka avulla toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidetyn tavaran tuonti voidaan estää, edellyttäen, ettei suojatusta nimityksestä ole tämän sopimuksen voimaantuloajankohtana tai tätä myöhäisempänä ajankohtana tullut alkuperävaltiossa yleisnimen kaltaisia (ks. em. asia Exportur, tuomion 39 kohta).
- 103 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että EY 28 artiklan ja asetuksen N:o 2081/92 kanssa ei ole ristiriidassa se, että sovelletaan jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä tehdyn kahdenvälisen sopimuksen määräystä, jonka mukaan tavanomaiselle ja välilliselle tämän kolmannen maan maantieteelliselle lähtöisyysmerkinnälle annetaan tuontijäsenvaltiossa suojaa, joka on harhaanjohtavuusvaarasta täysin riippumatonta ja jonka avulla toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidetyn tavaran tuonti voidaan estää.

Toinen kysymys

- 104 Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, onko asetuksen N:o 2081/92 tai EY 28 artiklan kanssa ristiriidassa soveltaa jäsenvaltion ja kolmannen maan välisen kahdenvälisen sopimuksen määräystä, jonka mukaan

nimitykselle, joka ei viittaa suoraan eikä välillisesti tuotteen maantieteelliseen lähtöisyyteen tässä kolmannessa maassa, annetaan kyseisessä jäsenvaltiossa suojaa siitä riippumatta, onko vaaraa harhaanjohtamisesta, ja jonka perusteella voidaan estää toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidetyn tavaran maahantuonti.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

105 Budvar väittää, että kahdenvälisellä sopimuksella nimitykselle Bud annettu suoja on ristiriidassa EY 28 artiklan kanssa ainoastaan, jos miellelyhtymä suojatun merkinnän, joka on suojatun tuotteen valmistuspaikan sanamuodon muunnelmä, ja sekä tällä merkinnällä suojatun tuotteen konkreettisen nimityksen että sen tuotantopaikkakunnan välillä ei olisi mitenkään mahdollinen kyseisessä jäsenvaltiossa eikä kolmannessa maassa. Tällaisen suojan soveltaminen ei ole ristiriidassa asetuksen N:o 2081/92 kanssa, vaikka tällainen miellelyhtymä ei olisikaan mitenkään mahdollinen.

106 Ammersin ja Saksan hallitus väittävät, että jos nimitys Bud ei ole alkuperämaassa tietyn tuotteen maantieteellinen nimitys eikä tavanomainen tai välillinen maantieteellinen merkintä, nimityksen suojaa ei voida perustella EY 30 artiklassa määrättyllä teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojalla.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

107 Jos kansallisen tuomioistuimen selvityksissä ilmenee, että tosiseikkojen ja Tšekin tasavallassa vallitsevien käsitysten mukaan nimitys Bud ei tarkoita suoraan eikä välillisesti aluetta tai paikkaa tässä valtiossa, on pohdittava, voidaanko tämän

nimityksen kahdenvälisessä sopimuksessa määrätty ehdoton suoja, jolla rajoitetaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta (ks. tämän tuomion 96 ja 97 kohta), perustella yhteisön oikeuden mukaan EY 30 artiklan perusteella tai muulla perusteella.

- 108 Tällaisessa tilanteessa nimityksen suojaa ei voida perustella EY 30 artiklassa tarkoitetulla teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojalla, ellei tavaramerkkioikeuden kaltaisten erityisten oikeuksien mahdollisesta suojasta muuta johdu (ks. vastaavasti em. asia *Exportur*, tuomion 37 kohta ja yhdistetyt asiat C-321/94—C-324/94, Pistre ym., tuomio 7.5.1997, Kok. 1997, s. I-2343, 53 kohta).
- 109 Tässä tilanteessa on tutkittava, voidaanko tämä rajoitus perustella yleistä etua koskevien pakottavien syiden perusteella, joita ovat esimerkiksi hyvä kauppatapa ja kuluttajansuoja.
- 110 Jos todetaan, että nimityksessä Bud ei mitenkään viitata sillä tarkoitettujen tuotteiden maantieteelliseen alkuperään, mistään kansallisen tuomioistuimen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämästä seikasta ei voida päätellä, että tämän nimityksen suojaaminen olisi omiaan sen välttämiseen, että elinkeinonharjoittajat saavat perusteetonta etua tai että kuluttajia johdetaan harhaan jonkin kyseisten tuotteiden ominaisuuden osalta.
- 111 Toiseen kysymykseen on siis vastattava, että EY 28 artiklan kanssa on ristiriidassa soveltaa jäsenvaltion ja kolmannen maan välisen kahdenvälisen sopimuksen määräystä, jonka mukaan nimitykselle, joka ei viittaa suoraan eikä välillisesti sillä tarkoitetun tuotteen maantieteelliseen lähtöisyyteen tässä kolmannessa

maassa, annetaan tuontijäsenvaltiossa suoja, joka on harhaanjohtavuusvaarasta täysin riippumatonta ja jonka avulla toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidetyn tavaran tuonti voidaan estää.

Kolmas ja neljäs kysymys

- 112 Kansallinen tuomioistuin tiedustele kolmannella ja neljännellä kysymyksellään, joita on tarkoituksenmukaista tutkia yhdessä, onko EY 307 artiklan ensimmäistä kohtaa tulkittava siten, että sen mukaan jäsenvaltion tuomioistuin voi soveltaa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisten, tämän valtion ja kolmannen maan välisten kahdenvälisten sopimusten määräyksiä, joilla suojataan tämän kolmannen maan nimitystä, vaikka nämä määräykset olisivat ristiriidassa perustamissopimuksen määräysten kanssa, sillä perusteella, että kyse on velvollisuudesta, joka perustuu kyseisen jäsenvaltion ennen Euroopan unioniin liittymistä tekemiin sopimuksiin, minkä lisäksi kansallinen tuomioistuin kysyy, velvoitetaanko se tämän artiklan toisessa kohdassa tulkitsemaan kahdenvälisten sopimusten määräyksiä siten, että ne eivät ole ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

- 113 Budvar väittää, että Itävallan tasavalta teki kahdenvälisen sopimuksen ennen liittymistään Euroopan unioniin 1.1.1995 ja että liittokanslerin vuonna 1997 eli liittymisen jälkeen antamalla tiedonannolla on jo sen sanamuodonkin mukaan vain ilmoitusarvo. Budvarin mukaan tiedonannolla ei pysytetty kahdenvälisestä sopimusta, vaan se pysyi voimassa Tšekin ja Slovakian liittotasavallan hajottua 1.1.1993 valtioseuraantoa koskevien kansainvälisen oikeuden sääntöjen perusteella.

- 114 Budvar väittää, että Itävallan tasavalta voi EY 307 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on sitä tulkinnut, tai sen jopa piti kansainvälisen oikeuden perusteella toteuttaa kaikki tarpeelliset toimenpiteet nimityksen Bud kahdenvälisessä sopimuksessa määrätyn suojan takaamiseksi yhteisön oikeuden säännöistä riippumatta.
- 115 Budvar väittää, että vaikka oletettaisiin, että kahdenvälisessä sopimuksessa määrätty suoja on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa, yhteisön toimielimet eivät EY 307 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella voi soveltaa yhteisön primaari- ja sekundaarioikeutta kokonaisuudessaan ennen kuin ristiriitaisuus on ratkaistu tarpeen vaatiessa mahdollisesti irtisanomalla kahdenvälinen sopimus.
- 116 Budvarin mukaan asianmukaisia keinoja niiden mahdollisten ristiriitaisuuksien poistamiseksi, joita on ennen jäsenvaltion liittymistä Euroopan unioniin tekemän sopimuksen ja perustamissopimuksen välillä, voivat olla vain kansainvälisen oikeuden mukaiset keinot kuten sopimuksen uudelleen neuvottelemisen tai sen tulkitseminen yhteisön oikeuden mukaisesti.
- 117 Kahdenvälisen sopimuksen uudelleen neuvottelemista ei Budvarin mukaan kuitenkaan ole suunniteltu. Sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ilmenee lisäksi, että sillä annetaan suojaa kyseiselle nimitykselle siitä huolimatta, onko vaaraa sekaannuksesta tai harhaanjohtamisesta, ja tältä osin tämä määräys on täysin yksiselitteinen.
- 118 Ammersin väittää, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa ei voida soveltaa EY 307 artiklan ensimmäistä kohtaa, koska Itävallan tasavallan liittyessä Euroopan unioniin sillä ei ollut mitään tähän kahdenväliseen sopimukseen perustuvia velvollisuuksia.

- 119 Ammersinin mukaan Itävallan tasavallalla ei ollut kansainväliseen oikeuteen perustuvaa velvollisuutta ennen liittokanslerin tiedonantoa eikä siis sen liittyessä Euroopan unioniin. Sen mukaan ei ole valtioseuraantoa koskevaa kansainvälistä tapaoikeuden sääntöä, jonka mukaan Tšekin ja Slovakian liittotasavallan hajottua kyseiset kahdenväliset sopimukset olisivat pysyneet voimassa.
- 120 Ammersinin mukaan Itävallan tasavalta on ottanut vastattavakseen kahdenväliseen sopimukseen perustuvat velvollisuudet Tšekin tasavaltaa kohtaan vasta liittokanslerin tiedonannolla. Tämä tiedonanto on siis sanamuotonsa vastaisesti luonteeltaan konstitutiivinen.
- 121 Kahdenvälistä sopimusta voidaan Ammersinin mukaan tulkita yhteisön oikeuden mukaisesti siten, että nimitystä Bud suojataan sopimuksen perusteella ainoastaan tosiasialliselta harhaanjohtamiselta. Sopimuksen 7 artiklan 1 kappaleessa ei nimittäin edellytetä absoluuttista suojaa vaan ”vilpillistä kilpailua tai muutoin kiellettyjen nimitysten käytön estämistä koskevan lainsäädännön mukaisten lainkäyttöllisten ja hallinnollisten toimenpiteiden” soveltamista.
- 122 Ammersinin mukaan Itävallan oikeudessa ja erityisesti vilpillistä kilpailua koskevissa säännöissä kuitenkin edellytetään nimitysten käytön kieltämiseksi, että niitä on käytetty harhaanjohtavasti.
- 123 Ammersinin mukaan kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa on lisäksi sovellettava kahdenvälisen sopimuksen 7 artiklan 2 kohtaa, koska rekisteröitynä tavaramerkkinä käytetty nimitys American Bud on tässä määräyksessä tarkoitettu suojatun nimityksen muutettu muoto. Tämä tavaramerkki nimittäin eroaa huomattavasti suojatusta nimityksestä Bud erityisesti siinä muodossa, jossa sitä käytetään pullojen etiketeissä, ja kuluttaja pitää sitä itsenäisenä tavaramerkkinä.

- 124 Ammersin väittää, että EY 307 artiklan toisessa kohdassa täsmennetään EY 10 artiklan määräystä, jonka mukaan jäsenvaltioilla on yleinen velvollisuus toimia yhteisölle myönteisellä tavalla. Tätä artiklaa koskevasta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kun kansallinen tuomioistuin soveltaa kansallista oikeutta, sen on tulkittava sitä niin pitkälti kuin mahdollista ylemmäntasoisien yhteisön oikeuden sääntöjen sanamuodon ja tarkoituksen valossa saavuttaakseen perustamissopimuksessa määrätyt tulokset ja noudattaakseen näin asetusta N:o 2081/92 ja EY 28 artiklaa.
- 125 Itävallan hallitus väittää, että Itävallan tasavalta ja Tšekin tasavalta ovat kannattaneet vallitsevaa käsitystä, jonka mukaan valtioita sitovat edeltäjävaltioiden tekemät sopimukset. Kansallisessa tuomioistuimessa kyseessä olevan tilanteen kaltaisten tilanteiden pysyvyyttä koskeva periaate on ilmaistu valtioseuraannosta sopimusasioissa tehdyn Wienin yleissopimuksen 34 artiklan 1 kohdassa. Tämä periaate on lisäksi kansainvälisen tapaoikeuden mukainen. Se, että Tšekin tasavallan edeltäjävaltio hajosi, ei mitenkään vaikuttanut kyseisten kahdenvälisen sopimusten pätevyyteen siltä osin kuin on kyse niiden soveltamisesta Itävallan tasavallan ja Tšekin tasavallan välisiin kahdenvälisiin suhteisiin.
- 126 Itävallan hallituksen mukaan liitokanslerin tiedonannolla on siis ainoastaan ilmoitusarvo.
- 127 Itävallan hallitus toteaa vielä, että valtiosopimusoikeutta koskevan, 23.5.1969 tehdyn Wienin yleissopimuksen 31 artiklan 1 kappaleessa todetaan, että ”valtiosopimusta on tulkittava vilpittömässä mielessä ja antamalla valtiosopimuksessa käytetyille sanonnoille niille kuuluvassa yhteydessä niiden tavallinen merkitys, sekä valtiosopimuksen tarkoituksen ja päämäärän valossa”.

- 128 Kun otetaan huomioon se merkitys, joka kahdenvälisessä sopimuksessa käytyille tässä asiassa merkityksellisille ilmauksille on annettava niiden asiayhteyden sekä sopimuksen tarkoituksen ja päämäärän perusteella, näitä ilmauksia ei Itävallan hallituksen mukaan voida tulkita niin, että Budia suojattaisiin tavanomaisena tai välillisenä maantieteellisenä lähtöisyysmerkintänä ainoastaan harhaanjohtamisvaaralta ja että se ei saisi absoluuttista suojaa. Tällaista tulkintaa ei siis voida hyväksyä.
- 129 Saksan hallituksen mukaan kahdenvälisessä sopimuksessa määrätään Itävallan tasavallan oikeuksista ja velvollisuuksista, jotka ovat syntyneet ennen sen liittymistä Euroopan unioniin. EY 307 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan yhteisön oikeus ei vaikuta tällaiseen sopimukseen, joten tällaisen sopimuksen soveltaminen on ensisijaista yhteisön oikeuteen nähden.
- 130 Saksan hallituksen mukaan tätä tulkintaa ei voi kyseenalaistaa se seikka, että kahdenvälisen sopimuksen tehnyttä kolmatta maata eli Tšekkoslovakian sosialistista tasavaltaa ei enää ole. Itävallan tasavalta on samoin kuin Saksan liittotasavalta ja Saksan hallituksen käsityksen mukaan muutkin jäsenvaltiot tunnustanut keskeisten kansainvälisten sopimusten seuraannon ja on siis toiminut valtioiden välisten tavanomaisten käytäntöjen mukaisesti.
- 131 Saksan hallituksen mukaan yhteisön oikeuden mukainen tulkinta merkitsee sitä, että kahdenvälisillä uudelleen neuvotteluilla muutetaan kahdenvälistä sopimusta tai että se tarpeen vaatiessa kumotaan tai että sitä lykätään. Tätä odoteltaessa kansallisilla tuomioistuimilla on kuitenkin oikeus suojata kyseessä olevia oikeuksia, vaikka ne olisivat ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa. Kansallinen tuomioistuin ei sitä paitsi ole ilmoittanut, voidaanko kahdenvälinen sopimus irtisanoa.

- 132 Ranskan hallitus väittää liittokanslerin tiedonannosta ilmenevän, että kyseessä olevat kahdenväliset sopimukset ovat pysyneet keskeytyksettä voimassa Itävallan tasavallan ja Tšekin tasavallan välillä 1.1.1993 alkaen, joka on Itävallan tasavallan Euroopan unioniin liittymistä edeltävä päivämäärä. Tällä tiedonannolla ei päätetty kahdenvälisen sopimuksen voimassa pysymisestä vuodesta 1997 alkaen vaan ainoastaan todettiin voimassa pysyminen ja tiedotettiin tästä yksityisille. Näin ollen nämä sopimukset ovat kansainvälisiä toimia, jotka on tehty ennen Itävallan tasavallan liittymistä ja joihin sovelletaan EY 307 artiklaa.
- 133 Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee Ranskan hallituksen mukaan, että kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti yhteisön normien eli tässä tapauksessa EY 28 artiklan ja asetuksen N:o 2081/92 relevanttien säännösten soveltaminen voidaan estää aiemmin tehdyllä kansainvälisellä sopimuksella eli tässä tapauksessa kahdenvälisellä sopimuksella, jos kyseisellä jäsenvaltiolla on tämän sopimuksen perusteella velvollisuuksia, joiden noudattamista sopimuspuolena oleva kolmas maa voi vielä vaatia.
- 134 Ranskan hallituksen mukaan tästä oikeuskäytännöstä ilmenee, että kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, voidaanko tällaista sopimusta soveltaa, ja sen on myös yksilöitävä kyseessä olevat velvollisuudet sen ratkaisemiseksi, miltä osin nämä velvollisuudet estävät EY 28 artiklan tai asetuksen N:o 2081/92 soveltamisen.
- 135 Ranskan hallitus väittää, että kansallisen tuomioistuimen ehdottama tulkinta merkitsee siinä vireillä olevassa asiassa kahdenvälisen sopimuksen rikkomista, joten se ei ole kansainvälisessä oikeudessa hyväksyttävä keino ratkaista tilanne, jossa kyseinen sopimus ei ole sopusoinnussa yhteisön oikeuden kanssa EY 307 artiklan toisessa kohdassa, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on sitä tulkinnut, tarkoitettulla tavalla.

- 136 Ranskan hallituksen mukaan kahdenvälisen sopimuksen 7 artiklan 1 kappaleen sanamuodosta ilmenee täysin yksiselitteisesti, että on poissuljettua tulkita tätä määräystä siten, että nimitystä Bud suojataan tavanomaisena ja välillisenä maantieteellisenä merkintänä ainoastaan harhaanjohtamisvaaralta ja että se ei siis saa absoluuttista suojaa. Tällaista tulkintaa yhteisön oikeuden mukaisena tulkintana ei voida hyväksyä.
- 137 Komissio väittää, että EY 307 artiklaa sovelletaan kahdenväliseen sopimukseen, koska sopimus vaikuttaa perustamissopimuksen soveltamiseen ja koska Itävallan tasavalta on tehnyt sopimuksen kolmannen maan kanssa ennen liittymistään Euroopan unioniin.
- 138 Komission mukaan on kuitenkin pohdittava, sovelletaanko EY 307 artiklan ensimmäistä kohtaa myös, kun jäsenvaltio on pitänyt sopimuksen voimassa suhteessa alkuperäisen kolmannen maan seuraajavaltioon antamalla tästä liittymisensä jälkeen ilmoituksen, kuten on tilanne kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa.
- 139 Tässä yhteydessä on komission mukaan myös pohdittava, onko kyseinen ilmoitus luonteeltaan konstitutiivinen.
- 140 Komission mukaan liittokanslerin tiedonannolla on kansainvälisen oikeuden mukaan pelkästään ilmoitusluonteinen vaikutus, sillä sopimus pysyy voimassa, jos sopimuspuolten toiminnan perusteella voidaan päätellä niiden suostuneen tähän.

- 141 Komission mukaan kyseessä on tosiseikkoja koskeva kysymys, jonka arviointi kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle. Komission mukaan asiakirja-aineistosta ei miltään osin voida päätellä, että sopimuspuolet eivät olisi halunneet pitää voimassa kyseessä olevia kahdenvälisiä sopimuksia.
- 142 Tästä komissio pääättelee, että EY 307 artiklan ensimmäistä kohtaa sovelletaan kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa ja että perustamissopimus ei näin ollen vaikuta kahdenväliseen sopimukseen perustuviin oikeuksiin tai velvollisuuksiin.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

- 143 Toiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee, että siinä tapauksessa, että nimityksellä Bud ei katsota viitattavan suoraan eikä välillisesti sillä tarkoitettujen tuotteiden maantieteelliseen lähtöisyyteen, kyseessä olevilla kahdenvälisillä sopimuksilla kyseiselle nimitykselle annettu suoja on ristiriidassa EY 28 artiklan kanssa.
- 144 EY 307 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, että perustamissopimuksen määräykset eivät vaikuta oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat jäsenvaltion ennen liittymistään kolmannen maan kanssa tekemästä sopimuksesta.
- 145 Tämän määräyksen tavoitteena on täsmentää kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti, että EY:n perustamissopimuksen soveltaminen ei vaikuta kyseisen jäsenvaltion sitoutumiseen yhtäältä kunnioittaa niitä kolmansien maiden oikeuksia, jotka johtuvat perustamissopimusta edeltävästä sopimuksesta, ja toisaalta noudattaa vastaavia velvollisuuksiaan (ks. mm. asia C-84/98, komissio v. Portugal, tuomio 4.7.2000, Kok. 2000, s. I-5215, 53 kohta).

- 146 Sen määrittelemiseksi, voiko aikaisempi kansainvälinen sopimus estää yhteisön oikeussäännön soveltamisen, on siis tutkittava, asetetaanko kansainvälisessä sopimuksessa kyseessä olevalle jäsenvaltiolle sellaisia velvollisuuksia, joiden noudattamista sopimuspuolena oleva kolmas maa voi vaatia (ks. vastaavasti mm. asia C-364/95, T. Port, tuomio 10.3.1998, Kok. 1998, s. I-1023, 60 kohta).
- 147 Tässä asiassa on selvää, että nimityksen Bud suojasta määrätään kyseessä olevissa kahdenvälisissä sopimuksissa, jotka Tšekkoslovakian sosialistinen tasavalta ja Itävallan tasavalta ovat tehneet ennen Itävallan tasavallan liittymistä Euroopan unioniin.
- 148 Kyseessä olevista kahdenvälisistä sopimuksista ja erityisesti kahdenvälisen sopimuksen 7 artiklan 1 kappaleesta ilmenee myös, että niissä on määrätty Itävallan tasavallalle velvollisuuksia, joiden täyttämistä Tšekkoslovakian sosialistinen tasavalta saattoi vaatia.
- 149 On kuitenkin pohdittava, onko Tšekin tasavallalla kyseisten sopimusten perusteella oikeuksia, joiden noudattamista se voi vielä vaatia Itävallan tasavallalta.
- 150 On nimittäin muistettava, että Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan korvanut Tšekin ja Slovakian liittotasavalta hajosi 1.1.1993 ja lakkasi näin olemasta ja että sitä seurasivat kaksi uutta itsenäistä valtiota eli Tšekin tasavalta ja Slovakian tasavalta omine alueineen.
- 151 On siis pohdittava tällaisen valtioseuraannon osalta, pysyivätkö Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan tekemät kahdenväliset sopimukset voimassa Tšekin ja Slovakian liittotasavallan hajotessa erityisesti siltä osin kuin on kyse Tšekin tasavallalle sopimusten perusteella kuuluvista, kansallisessa tuomioistuimessa

vireillä olevassa asiassa kyseessä olevien kaltaisista oikeuksista, sillä tavalla, että nämä oikeudet ja vastaavasti Itävallan tasavallalle kuuluvat velvollisuudet ovat pysyneet voimassa tämän hajoamisen jälkeen ja siis olivat yhä voimassa Itävallan tasavallan liittyessä Euroopan unioniin.

- 152 On selvää, että kyseisen hajoamisen ajankohtana tunnustettiin laajalti sopimusten seuraantoon perustuva kansainvälinen käytäntö. Tämän käytännön mukaan silloin, kun kahdenvälisen sopimuksen sopimuspuoli ei ole ilmaissut tahtoaan neuvotella sopimusta uudelleen tai irtisanoa sopimus, sopimuksen katsotaan lähtökohtaisesti pysyvän voimassa hajonneen valtion seuraajavaltioiden osalta.
- 153 Vaikuttaa nimittäin siltä, että tällä tavalla tulkittu sopimusten seuraannon periaate on kyseessä olevan hajoamisen ajankohtana laajalti tunnustettu perusperiaate ainakin valtioiden täydellisen hajoamisen erityistapauksessa riippumatta siitä, voidaanko sopimukset irtisanoa tai neuvotella uudelleen.
- 154 Yhteisöjen tuomioistuimen ei ole tarpeen lausua siitä, oliko sopimusten seuraannon periaate Tšekin ja Slovakian liittotasavallan hajoamisen ajankohtana kansainvälisen tapaoikeuden sääntö, sillä joka tapauksessa on selvää, että tämän periaatteen soveltaminen oli kyseisenä ajankohtana kansainvälisen sopimus-oikeuden käytäntönä täysin kansainvälisen oikeuden mukaista.
- 155 Tässä tilanteessa on tutkittava, oliko sekä Itävallan tasavallalla että Tšekin tasavallalla tosiasiallisesti tarkoituksena soveltaa tätä sopimusten seuraannon periaatetta kyseessä oleviin kahdenvälisiin sopimuksiin ja onko niiden tätä koskevasta tarkoituksesta viitteitä, jotka liittyvät ajanjaksoon kyseisestä hajoamisesta Itävallan tasavallan Euroopan unioniin liittymiseen.

156 Erityisesti Tšekin parlamentin 17.12.1992 antamasta ilmoituksesta ja perustuslain nr 4/1993 5 §:stä ilmenee (ks. tämän tuomion 25 ja 26 kohta), että Tšekin tasavalta on nimenomaisesti hyväksynyt sopimusten automaattisen seuraannon periaatteen.

157 Itävallan tasavalta puolestaan ilmeisesti perinteisesti kannattaa niin sanottua tabula rasa -periaatetta, jonka mukaan uuden valtion tuleminen sopimusvaltion sijaan merkitsee automaattisesti, että sopimusvaltion tekemistä sopimuksista tulee mitättömiä, ellei kyse ole alueellisista sopimuksista tai sopimuksista, joissa muuta määrätään.

158 On kuitenkin kysyttävä, oliko Itävallan tasavallan tarkoituksena soveltaa edeltävässä kohdassa mainittua periaatetta tilanteessa, jossa valtioseuraanto aiheutuu edeltäjävaltion täydellisesti hajoamisesta ja jossa on kyse erityisesti nyt kyseessä olevista kahdenvälisistä sopimuksista.

159 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 141 ja 142 kohdassa, sekä Itävallan tuomioistuinten oikeuskäytännöstä että siitä seikasta, että Itävallan tasavalta on irtisanonut, tosin vain tulevaisuutta koskien, tietyt Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan kanssa tehdyt sopimukset erityisesti Tšekin tasavallan osalta, voitaneen päätellä, että tämän jäsenvaltion toiminnassa on viitteitä, joiden perusteella voidaan todeta, että se poikkesi niin sanotun tabula rasa -periaatteen soveltamisesta, myöskin ajanjaksona, joka alkoi Tšekin ja Slovakian tasavallan hajoamisesta ja päättyi Itävallan tasavallan liittymiseen Euroopan unioniin.

160 Tšekin ja Slovakian liittotasavallan seuraajavaltioita koskeva Itävallan käytäntö nimittäin perustuu ilmeisesti käytännölliseen lähestymistapaan, jonka mukaan kahdenvälisiä sopimuksia sovelletaan, ellei jompikumpi sopimuspuoli niitä irtisano. Tämä käytäntö johtaa tuloksiin, jotka muistuttavat hyvin paljon tuloksia, joita aiheutuu sopimusten seuraannon periaatteen soveltamisesta.

- 161 Kansallisen tuomioistuimen asiana on tutkia, onko Itävallan tasavalta ilmoittanut aikomuksestaan neuvotella uudestaan tai irtisanoa kyseiset kahdenväliset sopimukset ajanjaksona, joka alkoi Tšekin ja Slovakian liittotasavallan hajoamisesta 1.1.1993 ja päättyi vuonna 1997 annettuun liittokanslerin tiedonantoon.
- 162 Jos näin on, tämä seikka on erityisen merkittävä, koska kuten tämän tuomion 156 kohdasta ilmenee, Tšekin tasavalta oli edeltäjävaltion hajotessa selvästi ilmaissut kantansa, jonka mukaan edeltäjävaltion kanssa tehdyt sopimukset pysyvät voimassa. Tšekin tasavalta on siis nimenomaisesti varannut itselleen oikeuden vedota Itävallan tasavaltaa vastaan oikeuksiin, jotka sillä seuraaja-valtiona on kyseisten kahdenvälisten sopimusten perusteella.
- 163 Tämän seikan merkittävyyttä tukee lisäksi EY 307 artiklan ensimmäisen kohdan tarkoitus eli sen mahdollistaminen, että jäsenvaltio nyt kansallisessa tuomioistuimessa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa voi kunnioittaa niitä oikeuksia, joihin kolmannet maat voivat vedota sellaisen sopimuksen perusteella, joka on tehty ennen kuin tämä valtio liittyi Euroopan unioniin (ks. tämän tuomion 145 kohta).
- 164 Kansallisen tuomioistuimen asiana on tutkia, ovatko sekä Itävallan tasavalta että Tšekin tasavalta kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa tosiasiallisesti halunneet soveltaa sopimusten seuraannon periaatetta nyt kyseessä oleviin kahdenvälisiin sopimuksiin.
- 165 Itävallan tasavallan osalta on vielä täsmennettävä, että lähtökohtaisesti ei ole poissuljettua, että tältä osin tehty tahdonilmaisu, vaikka se annettiin viiveellä eli vasta vuonna 1997, voitaisiin kuitenkin ottaa huomioon ja vahvistaa lopullisesti tämän jäsenvaltion aikomus hyväksyä Tšekin tasavalta kyseisten kahdenvälisten sopimusten sopimuspuoleksi ja katsoa, että tässä asiassa sopimusten soveltaminen kuuluu EY 307 artiklan ensimmäisen kohdan soveltamisalaan.

166 Tilanne on toinen, jos Itävallan tasavalta on jo selvästi ilmaissut vastakkaisen tahtonsa ennen liittokanslerin tiedonantoa.

167 Jos kansallinen tuomioistuin erityisesti tässä tuomiossa esitettyjen seikkojen perusteella suorittamassaan tutkinnassa päätyy siihen, että kyseiset kahdenväliset sopimukset sitoivat Itävallan tasavaltaa Tšekin tasavaltaan nähden Itävallan tasavallan liittyessä Euroopan unioniin, tästä seuraa, että kyseisiä sopimuksia voidaan pitää EY 307 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuina ennen tätä liittymistä tekeminä toimina.

168 On lisättävä, että tämän määräyksen toisen kohdan mukaan jäsenvaltioilla on velvollisuus käyttää kaikkia aiheellisia keinoja niiden ristiriitojen poistamiseksi, joita on ennen jäsenvaltion liittymistä tehdyn sopimuksen ja perustamissopimuksen välillä.

169 Tästä seuraa, että kansallisen tuomioistuimen on tarkastettava, voidaanko siltä, että kahdenvälinen sopimus mahdollisesti on ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa, välttyä tulkitsemalla sopimusta mahdollisimman pitkälti yhteisön oikeuden mukaisesti samalla kansainvälistä oikeutta noudattaen.

170 Jos ennen jäsenvaltion liittymistä Euroopan unioniin tehtyä sopimusta on mahdotonta tulkita yhteisön oikeuden mukaisesti, tämän valtion tulee EY 307 artiklan mukaisesti toteuttaa aiheelliset toimenpiteet, koska sillä on kuitenkin velvollisuus poistaa ristiriidat ennen liittymistä tekemänsä sopimuksen ja perustamissopimuksen väliltä. Jos sopimuksen muuttamisessa kohdatut vaikeudet tekevät sopimuksen muuttamisen jäsenvaltiolle mahdottomaksi, ei siten voida sulkea pois sitä, että sen on irtisanottava sopimus (ks. em. asia komissio v. Portugal, tuomion 58 kohta).

- 171 Tältä osin on todettava, että kahdenvälisen sopimuksen 16 artiklan 3 kohdassa määrätään, että kumpikin sopimuspuoli voi irtisanoa sopimuksen kirjallisesti diplomaattiteitse, ja irtisanomisaika on vähintään yhden vuoden mittainen.
- 172 Siihen asti, kunnes ennen kyseisen jäsenvaltion liittymistä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen ja perustamissopimuksen väliset mahdolliset ristiriidat voidaan poistaa jollakin EY 307 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla keinolla, tämän artiklan ensimmäisen kohdan mukaan tämä valtio voi jatkaa tällaisen sopimuksen soveltamista siltä osin kuin siinä on määrätty velvollisuuksista, jotka kansainvälisen oikeuden mukaan sitovat tätä valtiota.
- 173 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että ellei jäsenvaltion tuomioistuimen erityisesti tässä tuomiossa esitettyjen seikkojen perusteella suorittamasta tutkinnasta muuta johdu, EY 307 artiklaa on tulkittava siten, että sen mukaan jäsenvaltion tuomioistuin voi soveltaa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisten, tämän valtion ja kolmannen maan välisten kahdenvälisen sopimusten määräyksiä, joilla suojataan tämän kolmannen maan nimitystä, vaikka nämä määräykset olisivat ristiriidassa perustamissopimuksen määräysten kanssa, sillä perusteella, että kyse on velvollisuudesta, joka perustuu kyseisen jäsenvaltion ennen Euroopan unioniin liittymistä tekemiin sopimuksiin. Siihen asti, kunnes ennen tätä liittymistä tehdyn sopimuksen ja perustamissopimuksen väliset ristiriidat voidaan poistaa jollakin EY 307 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla keinolla, tämän artiklan ensimmäisen kohdan mukaan tämä valtio voi jatkaa tällaisen sopimuksen soveltamista siltä osin kuin siinä on määrätty velvollisuuksista, jotka kansainvälisen oikeuden mukaan sitovat tätä valtiota.

Oikeudenkäyntikulut

- 174 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Itävallan, Saksan ja Ranskan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida

määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Handelsgericht Wienin 26.2.2001 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

- 1) EY 28 artiklan sekä maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92, sellaisena kuin se on muutettuna 17.3.1997 annetulla neuvoston asetuksella N:o 535/97, kanssa ei ole ristiriidassa se, että sovelletaan jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä tehdyn kahdenvälisen sopimuksen määräystä, jonka mukaan tavanomaiselle ja välilliselle tämän kolmannen maan maantieteelliselle lähtöisyysmerkinnälle annetaan tuontijäsenvaltiossa suojaa, joka on harhaanjohtavuusvaarasta täysin riippumatonta ja jonka avulla toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidetyn tavaran tuonti voidaan estää.
- 2) EY 28 artiklan kanssa on ristiriidassa soveltaa jäsenvaltion ja kolmannen maan välisen kahdenvälisen sopimuksen määräystä, jonka mukaan nimitykselle, joka ei viittaa suoraan eikä välillisesti sillä tarkoitetun tuotteen maantieteelliseen lähtöisyyteen tässä kolmannessa maassa, annetaan tuontijäsenvaltiossa suojaa, joka on harhaanjohtavuusvaarasta täysin riippuma-

tonta ja jonka avulla toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidetyn tavarantoonti voidaan estää.

- 3) Ellei jäsenvaltion tuomioistuimen erityisesti tässä tuomiossa esitettyjen seikkojen perusteella suorittamasta tutkinnasta muuta johdu, EY 307 artiklan ensimmäistä kohtaa on tulkittava siten, että sen mukaan jäsenvaltion tuomioistuin voi soveltaa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisten, tämän valtion ja kolmannen maan välisten kahdenvälisten sopimusten määräyksiä, joilla suojataan tämän kolmannen maan nimitystä, vaikka nämä määräykset olisivat ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen määräysten kanssa, sillä perusteella, että kyse on velvollisuudesta, joka perustuu kyseisen jäsenvaltion ennen Euroopan unioniin liittymistä tekemiin sopimuksiin. Siihen asti, kunnes ennen kyseisen jäsenvaltion liittymistä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen ja perustamissopimuksen väliset mahdolliset ristiriidat voidaan poistaa jollakin EY 307 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettulla keinolla, tämän artiklan ensimmäisen kohdan mukaan tämä valtio voi jatkaa tällaisen sopimuksen soveltamista siltä osin kuin siinä on määrätty velvollisuuksista, jotka kansainvälisen oikeuden mukaan sitovat tätä valtiota.

Skouris	Jann	Timmermans
Gulmann	Cunha Rodrigues	Edward
La Pergola	Puissochet	Schintgen
Colneric		von Bahr

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä marraskuuta 2003.

R. Grass

V. Skouris

kirjaaja

presidentti